

HYKS-Erva alueellisen neuvottelukunnan lausunto toimenpideohjelmaan

Koordinaatiojooston toiminnan taustalla oleva säädöspohja on kuvattu dokumentissa hyvin ja monipuolisesti. Tavoite-kappaleessa todetaan, että ”toimenpideohjelman tavoitteena on laadukas erikoistumiskoulutus, joka vastaa tämän päivän ja tulevaisuuden haasteisiin väestön, kouluttautujien ja kouluttajien tarpeet huomioiden, sekä omalta osaltaan tukee palvelujärjestelmän kehittämistä”. Tämä on ilmaistu varsin yleisellä tasolla. Koulutuksen laadun määrittäminen on jo sinänsä vaikea tehtävä, eikä siihen ole dokumentissa paneuduttu riittävällä tasolla. Yleislääketiede esittää palvelujärjestelmän kehittämisen sitomista konkreettisemmin siihen, mihin suuntaan sitä ollaan kehittämässä. Käynnissä olevassa sote-uudistuksessa on korostettu perustason toiminnan vahvistamista, mikä ei tule dokumentin toimenpiteissä tai tekstissä esille. Perusterveydenhuollon toiminnan vahvistaminen edellyttää vahvaa panostamista yleislääketieteen erikoislääkärikoulutukseen, sillä nykytilanteessa lääketieteellistä asiantuntijuutta edustavat yleislääketieteen erikoislääkärit, joiden osuus julkisen sektorin perusterveydenhuollon lääkärivakanssien hoitajista on vain noin kolmannes.

Erikoislääkärikoulutuksen haku- ja valintamenettelyn ulkopuolista arviointia (s. 25) pidetään erinomaisena asiana. Ydinkysymyksenä, pystytäänkö uudistuksen myötä vastaamaan tavoitteisiin ja ovatko tavoitteet oikeansuuntaisia. Erikoisalat ovat keskenään erilaisia, joten yksi malli ei ole sujuva kaikilla erikoisaloilla.

Koulutuskorvausten laajentamisen (s. 32) osalta koulutuskorvausten seurantajärjestelmän luominen on ensisijaista, koska siihen käytetään nyt monessa eri organisaatiossa paljon resursseja. Erillinen kysymys on puolestaan se, millä alalla Suomessa on pula koulutuskapasiteetista? Operatiivisilla aloilla on enemmän erikoistumisoikeuksien hakijoita kuin on hakupaikkoja. Onko tarkoituksenmukaista lisätä koulutuskapasiteettia näillä aloilla? Toisaalta suurilla aloilla, kuten yleislääketiede ja työterveyshuolto, koulutuskapasiteetista ei ole pulaa.

ELSA = Erikoislääkärikoulutuksen sähköinen seuranta- ja arviointijärjestelmän (s. 47) osalta toimenpiteissä suunnitellaan palvelun kehittämistä koulutuksen edellyttämien tarpeiden perusteella. Kun voimavarat ovat rajalliset, kaikkia tarpeita ei voida tyydyttää ja joudutaan tekemään valintoja sen suhteen, mihin suuntaan palvelua kehitetään. Yleensä vastaavissa tilanteissa tehdään strateginen valinta kehittämisen päämäärästä, johon päätökset perustetaan. Toiveena on, että kehittämisen päämäärä kerrotaisiin julkisesti. Erikoislääkärikoulutus on siirtymässä kohti osaamisperustaista koulutusta, minkä vuoksi päämäärä voisi liittyä esimerkiksi osaamisen kartuttamisen tukemiseen ja todentamiseen.

Kielitaitotason vaatimukseen tehdyt parannukset saavat kiitosta (s. 34), sillä lääkäri-potilas-vuorovaikutuksessa kielitaidolla on suuri merkitys. Valvovan viranomaisen näkökulmasta kielitaitotason korottaminen B2-tasolle koulutukseen pääsemisen vaatimukseksi on erittäin kannatettavaa.

Aluehallintovirasto huomasi, että EU/ETA maiden ulkopuolella opiskelleista lääkäreistä mainitaan laillistamisprosessin aikaisten harjoittelujen kohdentamista pula-aloille (s. 28). Ongelmaksi koituu se, että ei ole mitään keskitettyä harjoittelupaikkojen välittämistä kansallisesti eikä edes paikallisesti. Tässä olisi tulevilla

hyvinvointialueilla paljon parantamisen mahdollisuuksia. Aluehallintovirastosta on mahdollista hakea koulutuskorvausta pakollisen laillistamisprosessin harjoittelun ajalle, mutta siitä ei kokemuksen mukaan ole palvelujärjestelmässä riittävästi tietoa. Aluehallintovirasto esittääkin kehitettäväksi koko harjoittelukokonaisuutta keskitetyimmäksi huomioiden erikoislääkärikoulutuksen tarpeet ja koulutuskorvauksien hakemisen helpottamisen.

Toimenpideohjelman terminologian yhtenäistäminen helpottaisi raportin ymmärrettävyyttä ja vältettäisiin väärinymmärryksiä. Opintohallinto esittää, että sanasto on linjassa opinto-oppaan terminologian kanssa mm. kouluttaja = lähikouluttaja, erikoistuja = erikoistuva, osaamiperustainen, sähköinen rekisteri = ELSA-järjestelmä (erikoistuvien arviointi- ja seurantajärjestelmä) jne.